

GUSTAVO GATICA **SÍLE**

BLINDAÐUR AF LÖGREGLU FYRIR AÐ KREFJAST VIRÐINGAR OG JAFNRÉTTIS

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

ÞITT NAFN BJARGAR LÍFI

Herferð Amnesty International **Þitt nafn bjargar lífi** er haldin árlega á eða í kringum alþjóðlega mannréttindadaginn, hinn 10. desember. Þann dag var Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna samþykkt, árið 1948, fljótlega eftir stofnun Sameinuðu þjóðanna. Herferðin hefur það að markmiði að koma á raunverulegum breytingum í lífi fólks og samfélögum sem hafa þjáðst eða eiga á hættu að verða fyrir mannréttindabrotum. Meðal þeirra fjölmörgu aðgerða sem gripið er til í herferðinni er að koma á framfæri einstaklingsmálum til þeirra sem hafa ákvörðunarvald og geta haft áhrif á breytingar, vekja athygli á málunum með skipulagningu mótmæla og aðgerða og ná alþjóðlegri athygli í gegnum fjölmiðla og á netinu.

Einn stærsti hluti herferðarinnar **Þitt nafn bjargar lífi** felur í sér bréfaskrif milljóna einstaklinga úti um allan heim og þökk sé slíkum aðgerðum dynja bréf á opinberu embættisfólki. Málin í ár snúa m.a. að fólki sem hefur verið fangelsað fyrir það eitt að standa vörð um mannréttindi og nýta tjáningarfrelsi sitt,

hinsegin baráttufólki sem hefur orðið fyrir aðkasti fyrir að vera það sjálft, friðsamlegum mótmælendum sem hafa verið beittir ofbeldi og umhverfisinnnum sem hafa sætt ofsóknum og hótunum. Þolendur mannréttindabrota fá stuðningskveðjur frá þúsundum fólks í fjarlægum heimshornum. Þolendurnir og fjölskyldur þeirra vita að vakin er opinber athygli á málum þeirra og að þeir eru ekki gleymdir.

Árangur sambærilegra herferða fyrri ára hefur verið sláandi. Einstaklingar sem hafa orðið fyrir mannréttindabrotunum segja frá breytingunni sem þessi bréf höfðu í för með sér. Þeir lýsa yfir þakklæti til þeirra sem hafa skrifað og greina frá styrknum sem þeir finna frá öllum þeim sem láta sig mál þeirra varða.

Oft er hægt að sjá verulegar breytingar á framkomu embættisfólks gagnvart þolendum mannréttindabrota í kjölfar herferðarinnar: ákærur eru felddar niður, meðferð mildast og lög eða reglugerðir sem taka á vandamálinu eru kynnt til sögunnar.

Kynntu þér málin í ár á
www.amnesty.is

Hafðu samband fyrir frekari
upplýsingar:
amnesty@amnesty.is

Tístu og taggaðu
@Amnesty á Twitter og
sýndu stuðning með
myllumerkjunum #W4R20
og #ÞITTNAFN

MANNRÉTTINDAFRÆÐSLA

ÁÐUR EN ÞÚ BYRJAR

Hægt er að nota þetta verkefni í fjölbreyttu umhverfi fyrir ýmsa hópa, t.d. í skólastofunni, félagsmiðstöðvum, með fjölskyldunni, í hópi baráttufólks fyrir mannréttindum og á netinu. Leiðbeinendur geta aðlagð efnið eftir þörfum og kringumstæðum hvers hóps. Sem dæmi gæti verið gagnlegt að kanna þekkingu þátttakenda á málefnum, huga að hvað henti best miðað við fjölda þátttakenda svo allir fái tækifæri til að vera virkir þátttakendur og mögulegum hindrunum. Þegar þátttakendur grípa til aðgerða er mikilvægt að ræða hvort það sé öruggt fyrir hvern og einn og þá af hverju eða af hverju ekki.

Verkefnin eru öll ætluð virkri þátttöku þátttakenda sem kanna, ræða, greina og spyrja spurninga um málefni en eru ekki einungis mataðir á upplýsingum. Þessi aðferðafræði er

kennslufræðilega mikilvæg þar sem þátttakendur:

- **Þróa** lykilfærni og -hæfni
- **Fá tækifæri** til að mynda eigin skoðun, bera upp spurningar og öðlast dýpri skilning á málefnum
- **Taka ábyrgð** á sínu námi og móta umræður í tengslum við áhugasvið, hæfni og áhyggjuefni
- **Fá rými** fyrir tilfinningar sínar og að móta sín eigin viðhorf

Nemendur og kennarar í Tævan skipuleggja viðburði í tengslum við **Þitt nafn bjargar lífi** árið 2019.

© Amnesty International Taiwan

GÓÐAR FRÉTTIR ÚR ÞITT NAFN BJARGAR LÍFI 2019 ÞÍN ÞÁTTTAKA SKIPTIR MÁLI

DÓMUR MILDAÐUR Í ÍRAN

Árið 2019 var Yasaman Aryani dæmd í 16 ára fangelsi fyrir að dreifa blómum, án höfuðslæðu, til almennings á alþjóðadegi kvenna hinn 8. mars 2019. Í febrúar 2020 var fangelsisdómurinn stytur talsvert. Það má meðal annars þakka þeim 1,2 milljónum skilaboða, um lausn Yasaman, sem send voru írönskum yfirvöldum alls staðar að úr heiminum. Við höldum áfram baráttunni þangað til Yasaman hefur verið leyst úr haldi.

„Við sameinumst fólki um heim allan til að berjast gegn óréttlætinu.“

Crystal Swain, Grassy Narrows

BÆTT HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA FYRIR GRASSY NARROWS- SAMFÉLAGIÐ

Íbúar Grassy Narrows-samfélagsins urðu illa fyrir barðinu á kvikasilfurseitrun eftir að stjórnvöld á 7. áratugnum leyfðu verksmiðju að losa 10 tonn af úrgangi út í ána á svæðinu. Yngri kynslóðir hafa sérstaklega fundið fyrir afleiðingunum og verið í fararbroddi í baráttunni fyrir heilbrigðri framtíð. Eftir áralanga töf ákváðu kanadísk stjórnvöld loks í apríl 2020 að veita 19,5 milljónir dollara til uppbyggingar sérhæfðrar heilsugæslu fyrir þolendur kvikasilfurseitrunar í Grassy Narrows-samfélaginu.

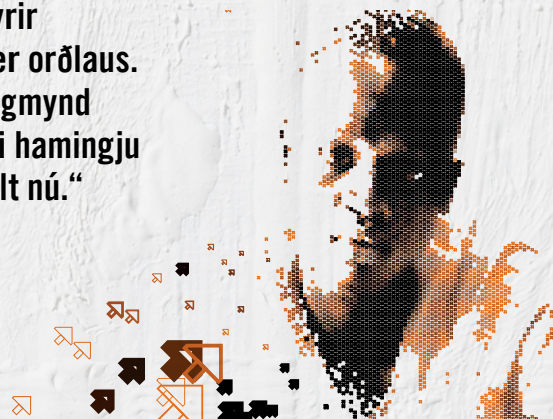

DAUÐADÓMUR YFIR BARNI ÓGILTUR Í SUÐUR-SÚÐAN

Magai Matiop Ngong var aðeins 15 ára þegar hann var dæmdur til dauða, en þökk sé fólki eins og þér var dauðadómurinn ógiltur í júlí 2020. Rúmlega 765 þúsund einstaklingar um heim allan gripu til aðgerða og kölluðu eftir því að lífi Magais yrði þyrmt. Og það tókst!

„Kærar þakkir fyrir stuðninginn. Ég er orðlaus. Þið hafið ekki hugmynd um hversu mikilli hamingju hjarta mitt er fyllt nú.“

Magai Matiop Ngong

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

UM MANNRÉTTINDI

Mannréttindi eru grundvallarréttindi og réttarvernd sem hvert og eitt okkar á tilkall til. Mannréttindi byggjast á meginreglum um mannlega reisn, jafnrétti og gagnkvæma virðingu óháð aldri, þjóð-erni, kyni, kynþætti, lífsskoðunum og persónulegri afstöðu.

Sem manneskja átt þú rétt á að komið sé fram við þig á sann-
gjarnan hátt og þér ber einnig að koma fram við aðra af sanngirni. Þú átt einnig rétt á ákvarðanatöku um eigið líf. Þessi grundvallar-
mannréttindi eru algild – þau eru réttur okkar allra, allra sem heiminn byggja. Þau eru óafsalanleg – enginn getur tekið þau frá okkur. Þau eru líka óskiptanleg og tengjast innbyrðis – allir þættir hafa jafnmikið vægi og eru tengdir hver öðrum.

Í kjölfar þeirra grimmdarverka sem framin voru í seinni heims-
styrjöldinni urðu til alþjóðleg lög um mannréttindi, á grundvelli Mannréttindayfirlýsingar Sameinuðu þjóðanna. Þau hafa myndað trausta undirstöðu fyrir landsbundin og svæðisbundin lög og er ætlað að bæta líf fólks um heim allan. Yfirvöldum á hverjum stað ber að líta á mannréttindi sem gildandi lög. Þau leggja yfirvöldum og ríkisstarfsfólki þær skyldur á herðar að virða og verja rétt þeirra sem undir lögsagnarumdæmi þeirra heyra, sem og á öðrum svæðum.

Mannréttindi eru ekki munaður sem fólk fær aðeins að njóta þegar aðstæður leyfa.

Meðlimir Amnesty International í Tógó taka þátt í **Pitt nafn bjargar lífi** árið 2019. Á hvert hvetja þeir fólk um allt land til þátttöku.

© Amnesty International Togo

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

MANNRÉTTINDAYFIRLÝSING SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna var mótuð af Sameinuðu þjóðunum á fyrstu árum stofnunarinnar, strax í kjölfar seinni heimsstyrjaldarinnar. Frá árinu 1948 hefur hún verið grundvöllur alþjóðareglna um mannréttindi. Öll ríki heims hafa samþykkt að þau skuli vera bundin af þeim almennu meginreglum sem lýst er í 30 greinum þessa skjals.

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna er, eins og nafnið gefur til kynna, yfirlýsing. Hún er viljayfirlýsing af hálfu allra ríkisstjórna, um heim allan, um að virða tiltekna reglur og staðla er varða meðferð á og framkomu við mann-
eskjur. Mannréttindi eru hluti af alþjóðalögum. Allt frá því að Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna var samþykkt hafa fjölmörg önnur bindandi lög og samþykktir verið gerð á grundvelli þeirra meginreglna sem í yfirlýsingunni er að finna. Það er á grundvelli slíkra laga og samþykktar sem samtök á borð við Amnesty International krefja yfirvöld um að hætta að beita illri meðferð af þeim toga sem þolendur í herferðinni **Pitt nafn bjargar lífi** hafa upplifað.

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

MANNRÉTTINDAYFIRLÝSING SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA

BORGARARÉTTINDI OG FRELSI

Réttur til lífs, frelsi frá pyndingum og þrældómi, réttur á að sæta ekki mismunun.

1. grein Allir eru fæddir frjálsir og jafnir
2. grein Bann við mismunun
3. grein Réttur til lífs, frelsis og mannhelgi einstaklinga
4. grein Frelsi frá þrældómi
5. grein Frelsi frá pyndingum

LAGALEGUR RÉTTUR

Réttur til að teljast saklaus uns sekt er sönnuð; réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi, réttur til að njóta frelsis frá geðþóttahandtökum eða farbanni.

6. grein Allir skulu njóta verndar með lögum
7. grein Allir skulu vera jafnir fyrir lögum
8. grein Lagaleg úrræði þegar mannréttindi eru brotin
9. grein Bann við ólögmetu farbanni, fangelsun eða brottvísun
10. grein Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi
11. grein Saklaus uns sekt er sönnuð
14. grein Réttur til að fara til annars lands og leita verndar

FÉLAGSLEG RÉTTINDI

Réttur til menntunar, til að stofna fjölskyldu og annast hana, til tómstundar, réttur á heilsugæslu.

12. grein Réttur til einkalífs, heimilis og fjölskyldulífs
13. grein Frelsi til að búa og ferðast hindrunarlaust innan landamæra ríkja
16. grein Réttur til að ganga í hjónaband og stofna fjölskyldu
24. grein Réttur til að njóta hvíldar og afþreyingar
26. grein Réttur til menntunar, þar með talinn réttur til gjaldfrjálsrar grunnmenntunar

EFNAHAGSLEG RÉTTINDI

Eignarréttur, réttur til að vinna, til húsnæðis, til lífeyris, til fullnægjandi lífskjara.

15. grein Réttur til ríkisfangs
17. grein Réttur til að eiga eignir
22. grein Réttur á félagslegu öryggi
23. grein Réttur til að vinna fyrir sanngjörnum launum og ganga í stéttarfélag
25. grein Réttur til lífskjara sem tryggja heilsu og velferð

STJÓRNMÁLALEG RÉTTINDI

Réttur til að taka þátt í stjórn lands síns, greiða atkvæði, koma saman með friðsömum hætti, frelsi til tjáningar, lífsskoðunar og trúarskoðunar.

18. grein Réttur til lífsskoðunar (þar með talin trúarskoðun)
19. grein Tjáningarfrelsi og réttur til að miðla upplýsingum
20. grein Frelsi til að ganga í félagasamtök og halda fundi með friðsömum hætti
21. grein Réttur til að taka þátt í stjórn lands síns

MENNINGARLEG RÉTTINDI, RÉTTINDI TIL SAMSTÖÐU

Réttur til þess að taka þátt í menningarlífi samfélagsins.

27. grein Réttur til þess að taka frjálsan þátt í menningarlífi samfélagsins
28. grein Réttur til alþjóðaskipulags þar sem öll ofangreind réttindi eru framkvæmd
29. grein Skylda til að virða réttindi annarra
30. grein Ekki má svipta neinn neinum þessara réttinda!

VERKEFNI

BLINDAÐUR AF LÖGREGLU FYRIR AÐ KREFJAST VIRÐINGAR OG JAFNRÉTTIS

LYKILHUGTÖK:

- Réttur til að mótmæla
- Lögregluofbeldi
- Valdbeiting
- Fundafrelsi

MARKMIÐ:

- Þátttakendur greina misbeitingu lögregluvalds í nýlegum mótmælum í Síle og hvaða mannréttindabrot eiga þar við
- Þátttakendur greina hvort lögregla noti misbeitingu valds eða ofbeldi markvisst í mótmælum og hver beri ábyrgð á gjörðum lögreglu
- Þátttakendur kynnast herferðinni **Þitt nafn bjargar lífi** og geta gripið til aðgerða til stuðnings málum herferðarinnar

LENGD:

60 mínútur

ALDUR: 14+

UM ÞETTA VERKEFNI:

Þátttakendur læra um Gustavo Gatica og hvaða mannréttindabrotum hann sætti þegar hann tók þátt í mótmælum. Þátttakendur íhuga hvaða aðgerðum þeir hafa tekið þátt í og eru hvattir til að grípa til aðgerða fyrir Gustavo.

UNDIRBÚNINGUR:

- Eintök af bakgrunnsupplýsingum um hlutverk lögreglu í mótmælum (sjá bls. 10)
- Eintök af spjöldum um mál Gustavos (sjá bls. 11)
- Eintök af spurningum fyrir hópa-vinnu í verkefni 2 og 3 (sjá bls. 7)
- Valfrjálst: Eintök af Mannréttindayfirlýsingu Sameinuðu þjóðanna (sjá bls. 5)
- Valfrjálst: Sýna lag Nanos Stern af YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=xRcsUDbUKwo>

1 NOTUM ÍMYNDUNARAFLIÐ OG DEILUM REYNSLU

Þátttakendur eru boðnir velkomnir, beðnir að loka augum og hugsa um áhugamál sín. Mikilvægt er að allir hafi augun lokað þegar við á.

Eftirfarandi málsgrein er lesin upphátt:

Hvað finnst ykkur skemmtilegt að gera í frítíma ykkar? Finnst ykkur gaman í íþróttum, leika á hljóðfæri, lesa bók eða horfa á bíómyndir? Ímyndið ykkur að þið séuð að iðka áhugamál – hvað eruð þið að gera? Með hverjum eruð þið? Hvaða líkamshluta notið þið? Hvernig hreyfast þeir? Hvað sjáið þið og hvernig líður ykkur?

Lokið augunum. Hvað ef þið gætuð ekki notað augun lengur? Mynduð þið geta áfram stundað áhugamál ykkar? Væri einhver hindrun í veginum? Hvernig líður ykkur núna? Hvers mynduð þið sakna?

Þátttakendur eru beðnir að hafa augun áfram lokað og eftirfarandi saga lesin upphátt:

🕒 10 MÍNÚTUR

Ef einhverjir þátttakendur í hópnum eru blindir eða sjónskertir er hægt að biðja þá að hugsa um hverju þeir myndu vilja deila með öðrum varðandi sína eigin reynslu og sinn raunveruleika.

„Gustavo, 22 ára sálfræðinemi frá Síle, elskar ljósmyndun og að spila tónlist. Hann lærir á gítar og píanó. Því miður missti Gustavo sjónina á síðasta ári og getur ekki lengur stundað áhugamál sín. Hann segir þetta um atvikið: „Ég gaf augun mín svo fólk myndi opna augu sín.“

Þátttakendur eru beðnir að opna augun og þeim sagt að þeir muni ræða síðar hvað Gustavo á við með þessum orðum. Gott gæti verið fyrir alla að hrista sig aðeins til að beina athyglinni aftur að stað og stund.

Þátttakendur eru spurðir hvernig þeim leið meðan á æfingunni stóð. Hvers myndu þeir sakna ef þeir gætu ekki lengur séð? Fengin eru svör frá nokkrum þátttakendum.

2 MÁLSTAÐUR TIL AÐ BERJAST FYRIR

🕒 10 MÍNÚTUR

Útskýrt er fyrir þátttakendum að þeir muni nú hugsa um eitthvað gjörólíkt, eitthvað í lífinu sem þeir hafa ástríðu fyrir eða hafa borið sterkar tilfinningar til áður.

Þátttakendum er skipt í pör og þau beðin að hugsa um og ræða eftirfarandi:

- Hvaða málstaður finnst ykkur mikilvægur? Af hverju?
- Hvað hafið þið gert fyrir þennan málstað (læra, lesa og tala um málstaðinn eða jafnvel grípa til aðgerða)?
- Hafið þið einhvern tíma mótmælt á götum úti fyrir einhvern málstað? Af hverju, af hverju ekki?
- Hver finnst ykkur bera ábyrgð á öryggi fólks á meðan það mótmælir?

Þátttakendum er því næst aftur safnað saman í hóp til að ræða það sem upp kom í samræðum í paravinnunni. Gott er að einblína mest á seinni tvær spurningarnar.

3 SAGA GUSTAVOS

🕒 20 MÍNÚTUR

Þátttakendur eru minntir á sögu Gustavo sem missti sjónina. Spöldum með máli hans er dreift til þátttakenda svo þeir geti lesið sögu hans sjálfir. Einnig er hægt að lesa hana upphátt.

Þátttakendum er skipt upp í litla hópa og þeir beðnir að ræða eftirfarandi spurningar:

- Hvað kom ykkur mest á óvart varðandi sögu Gustavos? Hvernig hefur líf hans breyst eftir þátttökuna í mótmælunum?
- Af hverju var fólk úti á götu að mótmæla?
- Hvert er hlutverk lögreglu í mótmælum? Hvað haldið þið að hafi komið fyrir lögreglumanninn sem skaut skotunum?
- Hvað þarf til að brjóta á bak aftur lögregluofbeldi? Er nóg að víkja lögregluþjónunum tímabundið úr starfi?
- Hvað finnst ykkur að eigi að gera varðandi lögregluþfirmenn sem voru á vakt? Af hverju?

Þátttakendum er safnað saman í hóp og þeir beðnir að deila svörum úr hópavinnunni. Einblínt er á spurningarnar um hlutverk lögreglu í mótmælum.

Þátttakendur eru upplýstir um að sumum þeim lögregluþjónum sem voru á vakt í mótmælunum hafi verið víkið tímabundið úr starfi eða þeir verið notaðir sem blóraböggjar. Þetta atvik hafi ekki breytt beitingu valds og ofbeldis í mótmælum því innanhússrannsókn hafi ekki beint sjónum að ábyrgð yfirmanna innan lögreglunnar.

Ef tími gefst til gæti verið gagnlegt að sýna einnar mínútu langt myndband um Gustavo Gatica sem hægt er að nálgast á Youtube-síðu Íslandsdeildar Amnesty International (AmnestyIceland)

Eintökum af alþjóðlegum leiðbeiningum um hlutverk lögreglu í mótmælum (sjá bls. 10) er dreift og þátttakendum gefinn tími til að lesa í gegnum þær. Næst eru þátttakendur spurðir hvort þessum leiðbeiningum hafi verið fylgt í mótmælunum í Síle og ef ekki hvaða leiðbeiningum hafi ekki verið fylgt og hvernig það tengist málinu hans Gustavos.

4 UMRÆÐUR

🕒 10 MÍNÚTUR

Eftirfarandi spurningar eru til að leiða umræður:

- Var réttur Gustavos til fundafrelsis virtur?
- Vitið þið af öðrum mótmælum þar sem lögregluofbeldi er beitt á markvissan hátt til að hindra fólk í að njóta réttinda sinna?
- Hvað er hægt að gera svo Gustavo njóti réttlætis?

Nú er tilvitnun í Eriku Guevara-Rosas, framkvæmdastjóra Ameríkudeildar Amnesty International, frá nóvember 2019 lesin upp:

„Tilgangur öryggisveitanna í Síle er skýr: að særa mótmælendur til að koma í veg fyrir mótmæli, jafnvel nota pyndingar og kynferðisofbeldi gegn þeim. (...) Það verður að beita viðurlögum gegn yfirmönnum sem fyrirskipuðu eða létu viðgangast ítrekað ofbeldi framið af undirmönnum þeirra þrátt fyrir fulla vitneskju um það. Það er nauðsynlegt til að tryggja réttlæti og að þetta endurtaki sig ekki.“

Með þessa tilvitnun í huga er litið aftur til spurninga og umræðna í 3. hluta og þátttakendur spurðir hvort það sé nóg að víkja lögregluþjónum tímabundið úr starfi ef ofbeldið fór fram með samþykki yfirmanna sem horfðu almennt fram hjá því.

Gustavo Gattica er tónlistarmaður. Hlustið á lagið sem Nano Stern samdi og tileinkaði Gustavo <https://www.youtube.com/watch?v=xRcsUDbUKwo>

5 GRÍPUM TIL AÐGERÐA!

🕒 10 MÍNÚTUR

Þátttakendum er sagt frá því að Amnesty International biðli nú til fólks um heim allan um að grípa til aðgerða til stuðnings Gustavo. Orð Gustavos: „Ég gaf augu mín til að fólk gæti opnað augu sín“, hafa verið öðrum mótmælendum innblástur. Þegar mótmælin í Síle héldu áfram á síðasta ári settu mótmælendur upp augnleppa og sungu nafn Gustavos fyrir framan lögregluna á meðan þeir kröfðust réttlætis.

Til að tryggja réttlæti og að ofbeldisatvik sem þessi endurtaki sig ekki hvetur Amnesty International stjórnvöld í Síle til að hefja rannsókn á yfirmönnum innan lögreglunnar sem áttu hlut að máli. Hægt er að deila góðum fréttum fyrri ára úr Þitt nafn bjargar lífi og útskýra að Amnesty International hvetur fólk til að grípa til þeirra aðgerða sem tiltekna eru á bls. 9.

Ef ekki gefst tími til að sinna öllu verkefninu í kennslustundinni væri hægt að skipuleggja hluta verkefnis sem heimavinnu eða skipta því á milli þátttakenda.

SKRIFAÐU BRÉF OG BJARGAÐU LÍFI

- Þátttakendur eru hvattir til að skrifa ríkisstjóra í Síle og senda til:

Jorge Abbott Charme

Fiscalía Nacional, Catedral 1421-1453

Santiago de Chile, Chile

Email: jabbott@minpublico.cl

(cc aseguel@minpublico.cl)

Twitter: Fiscalía de Chile: [@FiscaliaDeChile](https://twitter.com/FiscaliaDeChile)

Facebook: Fiscalía Nacional: <https://www.facebook.com/pages/Fiscal%C3%ADa%20Nacional/345649492241585/>

Instagram: [@fiscaliadechile](https://www.instagram.com/fiscaliadechile)

Ávarp: Dear National Prosecutor, Jorge Abbott Charme,

Þátttakendur geta nýtt tillöguna hér að neðan við bréfaskrifin.

Dear Mr National Prosecutor, Jorge Abbott Charme,

Psychology student Gustavo Gatica was at a protest in the capital, Santiago, when police shot ammunition into the crowd in ways they shouldn't have. Gustavo was struck in both eyes and was blinded. Commanders in charge didn't stop these officers. They let this violence continue unchecked for weeks.

I call on you to investigate all those responsible for Gustavo's shooting, especially commanders. They had a duty to avoid the misuse of force, but failed to fulfil it. Gustavo must live with the consequences of their failure forever. He deserves justice, truth and reparation.

Yours sincerely,

Einnig er hægt að fara í gegnum neðangreindar leiðbeiningar ef þátttakendur vilja skrifa bréf á persónulegum nótum.

Segðu ríkisstjóranum eitthvað sem gerir bréfið persónulegt:

- Segðu aðeins frá sjálfri/sjálfum/sjálfru þér
- Segðu honum hvað þér bregður mest við að heyra varðandi málið
- Krefstu þess að hann setji af stað rannsókn á hlutaðeigandi yfirmönnum innan lögreglunnar. Yfirmennirnir báru ábyrgð á því að hættuleg skotvopn og skotfæri væru notuð á réttan hátt en þeim mistókst

SÝNUM SAMSTÖÐU

Þátttakendur eru hvattir til að senda skilaboð um von og samstöðu til Gustavos svo hann viti að hann missti ekki sjónina til einskis.

Hafa þarf í huga að samstöðuskilaboð þurfa að vera aðgengileg fyrir Gustavo, sem getur ekki lengur séð. Þátttakendur gætu sent honum upptökur með skilaboðum um von og samstöðu.

Til dæmis: Hljóðskilaboð, lög, ljóð, útsaum eða blindraletur með þínu nafni og hvaðan þú kemur með eftirfarandi skilaboðum:

- “Mucha fuerza Gustavo. La lucha sigue y tu esfuerzo no ha sido en vano” (Vertu sterkur, Gustavo. Baráttan heldur áfram og þitt erfiði var ekki til einskis).
- “Gustavo! tu historia me ha inspirado y es un ejemplo de valentía en la defensa por el derecho a la protesta” (Gustavo! Saga þín hefur hvatt mig áfram og er fyrirmynd hugrekks í baráttunni fyrir réttinum til að mótmæla).

Sendu bréf með blindraletri eða annars konar áþreifanlegt samstökutákn til Síledeildar Amnesty International í Síle:

Amnistía Internacional Chile

Calle Eliodoro Yañez 828, Comuna de Providencia

Santiago de Chile

Rafræn afrit af bréfunum til Gustavo er hægt að senda á:

justiciaparagustavo@amnistia.cl

Hægt er að nota eftirfarandi myllumerki á samfélagsmiðlum: #InvestiguenMandos #ChileDespertó

Afritið:

- #ChileDespertó y elmundofue testigo. Por #GustavoGatica y cientos más, ahora es el momento de que @FiscaliaDeChile investigue a los mandos responsables. #InvestiguenMandos // Chile woke up and the world bore witness. Now is the time for @FiscaliaDeChile to investigate commanders in charge. #ChileDespertó
- @FiscaliaDeChile, commanders are responsible for allowing eye mutilation of #GustavoGatica and hundreds of others. #InvestiguenMandos
- @FiscaliaDeChile investiguen a los mandos de @Carabbdechile porque queremos un Chile con justicia y sin impunidad. #InvestiguenMandos

VALDBEITING OG MANNRÉTTINDI

Lögregla hefur heimild til að gera hluti sem venjulegir borgarar mega ekki gera, til dæmis valdbeitingu við handtöku, setja fólk í varðhald og bera vopn. Lögregla hefur þessi auknu völd til að hún geti framfylgt því hlutverki sínu að vernda almenna borgara og halda lög og reglu.

En valdi fylgir mikil ábyrgð. Lögregla hefur heimild til að beita valdi gegn fólki en hún verður alltaf að framfylgja lögum um mannréttindi.

- Valdbeiting þarf að vera nauðsynleg og nota skal lægsta stig valdbeitingar til ná fram löglegu markmiði
- Valdið verður að vera í samræmi við áhættuna (til dæmis má ekki skjóta manneskju sem gengur á ská yfir götu í stað þess að nota gangbraut)
- Opinber yfirvöld skulu framkvæma skilvirka, ítarlega, sjálfstæða og hlutlausa rannsókn ef valdbeiting lögreglu hefur leitt til slyss eða dauðsfalls
- Lögreglumenn þurfa að bera ábyrgð á misbeitingu valds síns og mál þeirra skal fara rétta leið í réttarkerfinu
- Það verður að vera til staðar verklag fyrir lögreglumenn með skýrum leiðbeiningum um hvað skuli gera í aðstæðum sem þeir lenda í starfs síns vegna, þ.m.t. ákvarðanir um hvort rétt sé að beita valdi

HLUTVERK LÖGREGLU Í MÓTMÆLUM

Ríkisstjórnun ber skylda til að tryggja að allt fólk geti nýtt rétt sinn til að koma saman á friðsamlegan hátt, líka til að mótmæla.

Til eru skýrar alþjóðlegar leiðbeiningar um hlutverk lögreglu varðandi mótmæli:

Það er hlutverk lögreglu að greiða fyrir friðsamlegum mótmælum. Ef spenna eykst ber lögreglu skylda til að draga úr henni.

- Þó svo einhverjir mótmælendur beiti ofbeldi þarf samkoman ekki að breytast í ofbeldisfullan viðburð. Lögregla skal tryggja að friðsamt fólk geti haldið mótmælunum áfram
- Þó svo lítill hluti mótmælenda noti ofbeldi réttlætir það ekki valdbeitingu gegn öðrum mótmælendum
- Ef ekki verður komist hjá beitingu valds til að tryggja öryggi annarra skal lögregla beita hóflegri valdbeitingu
- Ákvörðun um að brjóta mótmæli á bak aftur skal vera lokaúrræði þegar engin vægari inn grip hafa skilað árangri
- Tárugas eða öflugar vatnsbyssur skulu aðeins notaðar til að dreifa mannfjölda ef fólk getur yfirgefið svæðið. Þessar aðgerðir má aðeins nota sem viðbrögð við útbreiddu ofbeldi og þrhst markvissar hóflegar aðgerðir til að hafa hemil á ofbeldinu hafa ekki dugað til
- Skotvopn skulu ALDREI notuð til að dreifa mannfjölda

Gustavo hefur fengið aðstoð til að læra á nýtt líf eftir að hann missti sjónina árið 2019.

© Edgard Garrido

GUSTAVO GATICA, SÍLE

Gustavo Gatica stundaði nám í sálfræði í höfuðborginni Santiago þegar mótmæli brutust út vítt og breitt um Síle í nóvember 2019 vegna verðhækkana og ójafnaðar. Líkt og milljónir annarra Sílebúa fór Gustavo á götur út til að mótmæla. Mótmælin stóðu í marga mánuði og vöktu heimsathygli. Parna var sannkölluð alþýðuhreyfing á ferðinni og hún var mikilfengleg. Stjórnvöld voru hins vegar á öndverðum meiði.

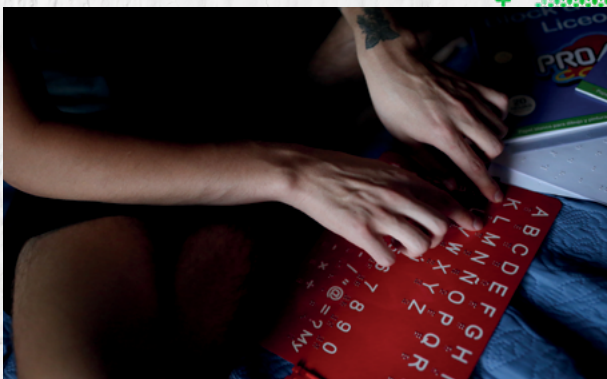
Í örlagaríkum mótmælum í nóvember hlóð lögregla skotvopn sín með gúmmí- og haglaskotum og skaut á mannfjöldann sem var samankominn. Næstum daglega höfðu hundruð mótmælenda særst og hlotið augnáverka af völdum lögreglu í svipuðum mótmælum. Þeir sem voru við stjórnvölinn stöðvuðu ekki lögregluna heldur leyfðu ofbeldinu að viðgangast.

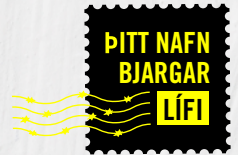
Gustavo var meðal mannfjöldans á mótmælunum í nóvember 2019. Hann var skotinn í bæði augun og blindaðist varanlega. Árásin varð að forsiðufrétt víða um heim.

Innanhússrannsókn lögreglu í kjölfar skotárásarinnar leiddi í ljós að enginn bæri ábyrgð; hún gaf jafnvel til kynna að mótmælendur hefðu sjálfir slasað Gustavo. Eftir almenn mótmæli við þessari niðurstöðu var rannsóknin opnuð að nýju. Ríkissaksóknari rannsakar nú málið en þeir sem leyfðu árásinni að ná fram að ganga hafa enn engri refsingu sætt.

Í mótmælum sem fylgdu í kjölfarið gengu mótmælendur með augnleppa og hrópuðu nafn hans að lögreglu. Þeir vilja réttlæti, sannleika og bætur. Það viljum við einnig.

„Ég gaf augu mín svo fólk gæti opnað augu sín.“
Gustavo Gatica

UM AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International er alþjóðleg hreyfing yfir sjö milljón einstaklinga sem telja að allt óréttlæti komi þeim við. Við berjumst fyrir heimi þar sem allar manneskjur fá að njóta mannréttinda sinna.

Við rannsökum atburði og segjum frá því sem gerist, hvar og hvenær sem mannréttindabrot eiga sér stað. Við beitum yfirvöld, áhrifamikla aðila og fyrirtæki þrýstingi og reynum að tryggja að þessir aðilar standi við gefin fyrirheit og virði alþjóðalög. Með því að miðla áhrifamiklum reynslusögum fólksins sem við vinnum með virkjum við milljónir stuðningsfólks okkar um heim allan til að berjast fyrir breytingum og koma aðgerðasinnnum í framhúðinni til hjálpar. Við styðjum fólk til að leita réttar síns með fræðslu og þjálfun.

Með starfi okkar verndum við fólk og valdeflum það til að berjast fyrir ýmsum málefnum, þar á meðal afnámi dauðarefsingar, fyrir kyn- og frjósémisréttindum, gegn mismunun og réttindum flóttafólks og farandfólks. Við berjumst fyrir því að aðilar sem beita pyndingum verði dregnir fyrir dóm. Við beitum okkur fyrir því að fá lögum sem stuðla að kúgun breytt og við berjumst fyrir frelsi fólks sem hefur verið fangelsað fyrir það eitt að tjá skoðun sína. Við tökum málstað allra sem búa við skert frelsi eða mannvirðingu óháð uppruna.

AMNESTY INTERNATIONAL ÍSLANDSDEILD AMNESTY INTERNATIONAL

www.amnesty.is

Þinghólsstræti 27
101 Reykjavík
Ísland

Netfang: amnesty@amnesty.is
Sími: 511 7900

Október 2020
Index: POL32/2888/2020 Íslenska

Allar myndir eru eign ©Amnesty International nema annað sé tekið fram.
Forsíða: ©Akin Celiktas/Amnesty International
Handritagerð: ©David Hunter

AMNESTY
INTERNATIONAL

